

Alemanys, entre el gueto i el 'lobby'

Mentre les administracions intenten afavorir la integració dels residents alemanys a les Illes Balears i Pitiüses, es posa en marxa una operació per crear un partit polític d'alemanys a Mallorca que defensi els seus interessos lingüístics i urbanístics.

Era previsible. Aquest setmanari publicava el passat mes de setembre un reportatge en què s'explicava que la presència alemanya a Mallorca començava a tenir una entitat molt superior a qualsevol altre col·lectiu d'estrangers. La conseqüència lògica d'aquesta presència no ha trigat molt. Un ciutadà alemany, amb trenta anys de residència a Mallorca, ha anunciat la creació d'un partit polític d'alemanys.

En el sentit contrari, les institucions intenten vies que afavoresquin la integració del col·lectiu alemany. Des del Govern Balear, els consellers i el mateix president Jaume Matas fan contínues crides a la integració. L'administració autonòmica hi insisteix en cada fira internacional de turisme que es fa a Alemanya. El Consell Insular de Mallorca, per la seva banda, ha decidit portar la crida a la integració al camp de la pràctica, encarregant la redacció d'un llibre, escrit per un alemany prou coneixedor de la realitat mallorquina, que expliqui als germànics què és Mallorca i com són els mallorquins, quina és la seva cultura, quines són les seves tradicions...

Passi el que passi amb el partit i funcionin o no els intents d'integració, el que ja ningú no pot dubtar és que tot el que es relacioni amb la presència alemanya a Mallorca desperta un increïble interès i preocupació en la ciutadania, i en el món polític.

El 'lobby' alemany. El passat mes de novembre la premsa ma-

ARKIU / JOAN CELIA

llorquina es feia ressò dels intents de creació de dues noves formacions polítiques. Una, que s'hauria de dir Partit Mallorquí, és impulsada per conservadors relacionats amb l'entorn del PP i de l'antiga Unió Mallorquina (UM) i sembla una nova operació per intentar aflebir l'actual UM. Doncs bé, aquesta notícia va rebre un modest tractament informatiu i des d'aleshores poques referències s'hi han fet. Es veu que en el passat ja hi ha hagut intents semblants i que fins que no qualli una iniciativa així no cal donar-li gaire importància. Però

aquesta lògica prudència informativa no es produeix, ans al contrari, amb l'altre partit que s'anuncià. Un ciutadà alemany, Hörst Abel, que viu a Mallorca des de fa trenta anys, de professió xarcuter –negoci amb el qual s'ha fet multimilionari a base de vendre salsitxes alemanyes als seus compatriotes de l'illa–, sense tenir cap tipus d'estructura al seu darrere, anuncià tot sol a la premsa sensacionalista alemanya que faria un partit d'alemanys a Mallorca. No explicà ni què serà, ni com s'organitzarà, ni si té seguidors o no... no explicà res de res,

Els alemanys ja tenen tot tipus de serveis propis a Mallorca (a la foto, un servei alemany de metges situat al centre de Palma). Ara també sembla que alguns d'ells volen tenir el seu propi partit polític.

ARXIU / JOAN CELIA

La compra de terrenys i habitatges per part d'alemanys a Mallorca no para (en la foto, construcció a Calvià) i s'ha convertit en un gran negoci. Un partit o un lobby d'alemanys podria afavorir els interessos urbanístics d'aquesta mena.

a no ser difuses teories sobre la inseguretat ciutadana a l'illa i la necessitat que els alemanys pressionin les autoritats il·lenques per aconseguir més seguretat. En condicions socials i polítiques normals, un anunci d'aquestes característiques no seria mereixedor més que, com a màxim, d'un breu en alguna secció d'anècdotes, i passaria desapercbut. Però no. S'ha convertit en referència informativa constant i lluny d'esvair-se, cada dia que passa va creixent l'interès sobre el *partit alemany*. Opinen polítics, hi ha articles d'opinió a la premsa, els viatges del promotor a Alemanya són interpretats en clau política (quan en realitat Abel sempre ha viatjat contínuament entre Ale-

manya i Mallorca), a les tertúlies de cafè tothom parla i opina del partit dels *alemanys*... Fundi o no el seu partit i es presenti o no a les futures eleccions municipals Horst Abel haurà tengut una atenció mediàtica, política i social impensable en qualsevol altre cas semblant en què un sol home hagués llançat una idea en principi tan al·lucinant. Precisament això demostra que els alemanys a Mallorca són ja quelcom més que uns simples residents. Són, o poden ser en un futur immediat, un verdader grup de pressió.

D'ençà que començà el procés de compra de terrenys per alemanys —a finals dels anys vuitanta i principis dels noranta—, la seva presència s'incrementa any rere any. Ja es poden trobar pobles

operació, amb un total aproximat (segons dades de 1996) de 35.000 milions de pessetes, i amb tendència a mantenir-se. Aquestes xifres donen una idea del potencial econòmic que tenen. Funcionen immobiliàries, supermercats, botigues de moda, de mobles, locals de sexe, d'interiorisme, restaurants, discoteques, serveis mèdics, advocats... especialitzats en clientela alemanya, essent sovint els mateixos alemanys els qui han posat el negoci.

Tot plegat atorga a la colònia alemanya les característiques de gueto privilegiat i, si més no potencialment, la capacitat de convertir-se en un poderosíssim grup de pressió. I és precisament per aquest cantó per on es podria entendre l'operació de Hörst Abel. No tant crear un partit polític, que tendria moltíssimes dificultats per obtenir ni que sigui un sol regidor, com un grup amb accés directe a instàncies públiques i amb capacitat d'influir en afers urbanístics... i lingüístics.

En aquest sentit, és interessant recordar que a Eivissa ja existeix una organització anomenada de Residentes Europeos que té com objectiu formal facilitar l'accés a les diverses administracions —municipals, Consell Insular i Govern— dels europeus residents a les Pitiüses, i que ha fet costat en el passat als anticatalanistes, en la seva pressió perquè no s'obligui a estudiar el català als seus fills. Abel, curiosament, en una de les seves primeres declaracions es queixava del mateix: de la injustícia que és, al seu parer, que els fills dels alemanys residents a Mallorca hagin d'estudiar català.

Deixant de banda la qüestió lingüística, és clara la capacitat d'influència en política urbanística que pot tenir davant els ajuntaments, especialment els més petits, una organització d'estrangers units únicament per la nacionalitat i pel desig de mantenir-se com a grup impermeable a la societat on viuen. Sobretot si en el seu si operen propietaris d'importants extensions de terrenys i empresaris immobiliaris.

Quan Hörst Abel (nascut fa 58

Hörts Abel, un empresari xarcuter, és el principal promotor del partit d'alemanys a Mallorca.

on la presència estrangera en general i alemanya en particular és més que notòria. Hi ha municipis on el cens cadastral mostra que els estrangers són propietaris de terrenys en percentatges superiors al 30% i, en algun cas, s'acosta al 50%.

Influir en política lingüística i urbanística. El nombre d'alemanys residents a Mallorca no es coneix exactament. Oficialment no passen dels 10.000 —els enregistrats al consolat— però fonts no oficials situen la colònia germànica —residents d'estada variable— en uns 50.000 membres. La inversió mitjana en compra-venta de terrenys se situa entorn dels 40 milions de pessetes per a cada

anys a la ciutat alemanya de Fulda) parlà de fundar un partit, anuncià que es diria Amigos Alemanes en Espana. Abel fonamentava la suposada necessitat del *partit alemany* en el fet que existia una gran inseguretat a l'illa per als seus compatriotes, una teoria a la qual s'apuntà ràpidament la premsa sensacionalista alemanya: el *Bild* ho relacionava amb l'assassinat, la tardor passada a s'Arenal, de l'empresari Manfred Meisel, el seu fill i una empleada (per cert que el cas no ha estat encara resolt ni se'n saben els mòbils del crim). Per altra banda, com s'ha dit, Abel considerava que el partit es feia imprescindible perquè "no podia ser" que continués la "injustícia" d'obligar els fills dels alemanys a estudiar català a les escoles mallorquines. El caràcter tan exclusivament alemany de la hipotètica organització provocà un allau de crítiques. Fins i tot, segons diu Abel, ha rebut amenaces. En aquest sentit, el *Bild* va interpretar un dels habituals viatges de l'empresari a la seva ciutat natal –la setmana de cap d'any– com una fugida de Mallorca pèr por de les amenaces. Abel mateix ho va desmentir l'endemà. De fet, Horst Abel té la intenció de presentar a finals de gener o principis de febrer el seu partit. Però

"Els alemanys es pensen que Mallorca són platges i una catedral enmig", diu el lingüista alemany Hans-Ingo Radats.

després d'atendre l'allau de crítiques, ja no serà el projectat Amigos Alemanes en España, sinó que ara anuncia una organització més oberta i dirigida a tots els residents, que segurament tindrà un nom molt semblant a l'organització de residents estrangers d'Eivissa. A pesar de l'actual moderació de plantejaments –ara ja no es mostra tan anticatalanista– el cas és que Abel aixeca desconfiança. No solament entre els illencs, sinó també entre residents estrangers d'altres nacionalitats que veuen el projecte de l'empresari xarcuter com exactament el contrari que s'ha de fer per afavorir la convivència. Sigui com sigui, d'aquí unes setmanes es resoldrà la incògnita i sabrem si

Mallorca tindrà el primer partit o grup de pressió d'alemanys.

La integració. Just a les antípodes dels interessos d'Abel, el Consell Insular de Mallorca, per mitjà de la Comissió d'Afers Socials presidida per Damià Pons (PSOE), patrocina un llibre del lingüista alemany Hans-Ingo Radats, autor de l'obra en alemany *Català, paraula a paraula*, per intentar fer entendre als seus compatriotes que viuen i visiten l'illa que Mallorca és quelcom més que platges. El *Diari de Balears* reproduïa unes declaracions del professor que no eren gaire pietoses sobre les ànsies de coneixement de la societat mallorquina dels seus compatriotes: "els alemanys encara es pensen que Mallorca són platges, muntanyes i una catedral enmig". Radats és rotund quan afirma que "l'alemany que ve a Mallorca ignora que l'illa té un idioma propi. És més, no el preocupa gens aquesta qüestió i, fins i tot, sovint té una idea molt lleugera de la gent que viu a Mallorca. Jo diria que no l'importa gens. I això no solament es pot dir del turista que ve a passar dues setmanes, sinó també de molts dels qui inverteixen a l'illa i es compren una casa".

La presència dels alemanys a Mallorca és més que notòria durant tot l'any. Si bé oficialment no arriben a 10.000, els alemanys residents, altres fonts situen el nombre aproximat en els 50.000.

Miquel Payeras